

Odporúčania pre prácu s dieťaťom v MŠ

Stimulačné aktivity na rozvoj jemnej motoriky a vizuomotoriky:

- Mozaiky - hrábikové, koráľkové, kolíkové, na zostavovanie celku z častí podľa predlohy a aj voľne podľa predstáv dieťaťa, alebo podľa vopred daného pravidla napr. Farby
- Puzzle / papierové, PVC/ a rôzne rozstrihané pohľadnice a obrázky skladať do celku podľa predlohy.
- Kubusy - na vyhľadávanie , porovnávanie a vkladanie tvarov do zhodných otvorov, stavanie na seba
- Domino - obrázkové, s jednoduchými abstraktnými tvarmi, dopravnými značkami, bodkami... ukladať vedľa seba podľa zhodnosti tvarov.
- Flip - flop - PVC mozaiky zapájať do celku plošne aj priestorovo. Vkladať zhodné tvary do otvorov.
- Koráľky - rôznych tvarov , veľkostí a rôznej kvality / drevené, PVC/ navliekať na niť, drôtik, špajdlu voľne alebo podľa vopred určeného pravidla z hľadiska postupnosti striedania sa tvarov.
- Lego - DUPLO, Basic, Lego - matematika konštruovanie z častí do priestorových aj plošných celkov podľa predstáv dieťaťa , alebo podľa predlohy.
- Drevené a PVC stavebnice rôznych tvarov , farieb a veľkostí stavať na seba, vedľa seba, vytvárať priestorové celky, mosty, tunely, domy , brány. Stavať domy s detailmi - okná, dvere, rôzne strechy, stavať križovatky, ohraničovať priestor stavebnicami - ohrádky...
- Námetové stavebnicové hračky - ZOO, salaš, park, dedina, mesto s možnosťou vyjadrenia situácie a so zobrazenia priestorových vzťahov medzi osobami zvieratami a predmetmi, ktoré sú dieťaťom v priestore umiestňované podľa jeho predstáv.
- Námetové hry a hračky – napodobňovanie varenia a stolovania s detskými kuchynskými nádobami a potrebami , variť z ozajstných surovín- voda , zelenina, cestoviny, piecť z vizovického alebo iného trvanlivého cesta- tvarovať, vykrajovať, sypať potierať, miešať suroviny , starať sa o bábiku-obliekanie, vyzliekanie, kúpanie, prať v mydlových vložkách, plákať, vešať na šnúru a žehliť.
- Drobné zapájačkové PVC stavebnice - rôznych tvarov , veľkostí a farby , vytvárať plošné a priestorové stavby zapájaním častí do seba, čo od dieťaťa predpokladá vyvinutie určitej sily a tlaku jemnomotorických pohybov.
- Sapientino - v danej didaktickej hre sa od dieťaťa vyžaduje vizuomotorická koordinácia a súčinnosť pohybov rúk pri umiestňovaní dvoch koncoviek káblikov do dvoch správnych bodov , pri riešení problémovej úlohy z oblasti rozvoja poznania dieťaťa a jeho matematického myslenia.

Hry s loptičkami

- Stláčanie penovej loptičky v ľavej a pravej ruke.
- Žmýkanie mokrej penovej loptičky striedavo pravou a ľavou rukou.
- Miesenie, krúženie loptičky medzi dlaňami .
- Krúženie loptičky na podložke dlaňou striedavo pravou rukou a ľavou rukou.
- Prekladanie penovej alebo masážnej loptičky z ruky do ruky.
- Všetky uvedené cviky je potrebné realizovať vedúcou rukou, druhou rukou, obidvomi rukami so zrakovou kontrolou alebo bez nej. Po každom cviku by mal nasledovať relax.

Cvičenia na koordináciu vizuomotorických a jemnomotorických pohybov.

- Motivované pohyby prstov- solenie, drobenie, napodobňovanie hry klavíri na stole, na trúbke vo vzduchu, napodobňovanie umývania rúk, padanie lístia, kvapiek dažďa prstami, dirigovanie ukazovákmi, lúskanie prstami, kývanie ukazovákom k sebe- na znamenie poď sem, ...

- Pozdrav - Vztýčený ukazovák pravej ruky sa postupne dotýka všetkých prstov ľavej ruky a naopak
- Vejárík - približovať a rozťahovať prsty od seba
- Hviezda - rovnaké prsty oboch rúk sa postupne spolu dotýkajú
- Počítame do 5- postupné vysúvanie jednotlivých prstov zo zavretej dlane na stôl striedavo pravou a ľavou rukou, potom obojmi rukami súčasne
- Mávanie na rozlúčku - prstami a dlaňou súčasne hore a dolu, vpravo a vľavo
- Písanie a kreslenie – ukazovák po stole, v krabičke s múkou alebo s pieskom
- Prší – rýchlymi striedavými pohybmi jednotlivých prstov oboch rúk klepeme o stôl
- Tlieskanie rukami
- Prsty sa zdravia- konček palca pravej ruky sa dotýka končekov prstov ľavej ruky a naopak ○ Osa- točiť vztýčeným ukazovák pravej a ľavej ruky

Odporúčania ku koncentrácii pozornosti

- zapojiť čo najviac zmyslov pri každej činnosti, upútať tak lepšie pozornosť dieťaťa na dlhší čas. Pri neúspechu povzbudiť dieťa k ďalším pokusom, poukázať na zlepšenie. Viest ho ku skúsenosti, že vôľou sa dá dosiahnuť úspech aj pri náročnejšej činnosti.
- neupozorňovať zbytočne často na pohybový neklúd.
- je dôležité, aby sme dieťaťu hovorili to, čo chceme namiesto hovoriť im to, čo nechceme, aby robili
- byť dôsledným- dbať na to, aby dieťa požiadavku splnilo.
- nedopustiť, aby sa dieťa naučilo niečo nesprávne, lipne na tom, čo si raz osvojilo a ťažko si osvojuje iný pracovný postup.
- snažme sa , aby dieťa robilo naraz len jednu činnosť. Dajme mu k dispozícii menej hračiek pri hre, aby nebola zbytočne rozptyľovaná jeho pozornosť Krátke fázy:
  - dávať krátke príkazy
  - okamžitá spätná väzba - pri ochote ku prekonávaniu prekážok
  - krátke časové úseky medzi správaním a dôsledkom
  - po fáze sústredenia pohybové cvičenia
  - redukcia rušivých faktorov Rozmanitosť:
  - stimulácia rôznymi materiálmi
  - dynamické vyučovanie Štruktúra a rutina:
  - rituál pri zdravení
  - postarať sa o pozornosť pri stimulačných aktivitách
  - používať krátke, jasné a precízne vety
  - štruktúrovaný a pravidelný režim dňa
  - postup rozčleniť do malých krokov
  - napláňovať si pohybovú aktivitu
  - uplatňovať multisenzorické učenie

Niekoľko poznámok k práci s dieťaťom:

- každý deň venujeme približne pol hodiny priamej hre s dieťaťom. Striedame ťažšie cvičenia s ľahšími a tak predchádzame únave dieťaťa. Dieťa by sa malo sústrediť asi na 20 minút.
- nikdy nenútime dieťa, aby pracovalo s listami keď je unavené, alebo sa mu nechce. Pokúste sa priviesť ho k „hraniu“ pochválením, povzbudením, prípadne drobnou odmenou za správne splnenú úlohu.
- začíname vždy od cvičení, ktoré dieťa ovláda a pri ktorých je úspešné. Postupne zvyšujeme náročnosť predkladaných úloh podľa toho, ako dieťa program zvláda.
- nemusíme denne všetky odporúčané cvičenia trénovať, ale tie, v ktorých dieťa výrazne zlyháva, je vhodné častejšie opakovať, až kým dieťa daný typ úloh nezvládne bez problémov.

- zásadne dieťaťu jeho výkony nehaníme, ak sa mu niečo nepodarí môžeme povedať „Nevadí, nabudúce to bude lepšie.“ Každý správne vyriešený pracovný list môžeme odmeniť symbolickou odmenou - červeným bodom, hviezdíčkou, pečiatkou, prípadne dáme list na výstavu. Povzbudíme tým dieťa do ďalšej práce.
- ak sa vyskytnú s dieťaťom pri práci nejaké problémy, s ktorými si neviete poradiť, obráťte sa na učiteľku, alebo na pedagogicko-psychologickú poradňu.
- k rozvíjaniu matematických predstáv:
  - zamerať sa na triedenie predmetov podľa: miesta určenia, použitia, užívateľov
  - triediť obrázky podľa farby a veľkosti, druhu,
  - vytvárať pojem množstvo – veľa, málo, rovnako
  - zoraďovať predmety podľa veľkosti
  - na voľný list papiera nakreslíme kolieska, štvorce, trojuholníky. Jeden z nich vždy vyplníme určitým počtom bodiek napr. štvorec dvoma, koliesko tromi, trojuholník štyrmi. Dieťa potom ostatné voľné obrázky doplní rovnakým počtom bodiek.
  - nakreslíme určitý počet geometrických obrazcov na jeden riadok vedľa seba (napr. 5 koliesok, pod to na ďalší riadok 3 štvorce a pod.) a dieťa potom nakreslí rovnaký počet samo)
  - pripravíme si 3 papiere. Na 2 krajné nedáme nič a na prostredný 4 gombíky. Na prvý voľný papier potom dá dieťa menej gombíkov ako je na prostrednom, na tretí gombíkov viac.
  - zoradíme do radu 10 kociek rôznych farieb a pýtame sa: „Koľká kocka je červená?“
  - „Podaj mi štvrtú kocku!“ (piatu, druhú, poslednú, hneď za prvou, hneď pred treťou, všetky za druhou, všetky pred štvrtou a pod.).
  - pokúšame sa navodiť základné početové operácie pomocou názoru. „Keď máš 2 kocky (dieťaťu kocky najprv skutočne dáme), koľko budeš mať kociek, keď ti jednu pridáme?“(vezmeme).
- skôr ako začne dieťa čítať
  - dávajte dieťaťu za úlohu . nájsť v knihe a lebo v detskom časopise nejaký konkrétny obrázok.
  - pomôžte dieťaťu pochopiť význam knihy, na čo slúži, čítajte mu z neho rozprávku, prezerajte si spoločne obrázky ....
  - pokúste sa viesť dieťa k hľadaniu rozdielov na 2 obrázkoch. Začnite s veľkými formátmi a výraznými rozdielmi. Napr. jednej bábike chýbajú ústa alebo oči. Zabezpečte to tak, aby dieťa malo šancu si rozdiel všimnúť. Postupne rozdiely sťažujte.
  - pri prezeraní obrázkov- rozprávajte o nich, opisujte ich. Dbajte na to, aby vety boli jednoduché a pre dieťa zrozumiteľné. Zameriavajte sa na tvorenie odpovedí na otázky: Kto je to? Čo robí?
- skôr ako začne dieťa písať
  - zabezpečte dieťaťu koberec s vyznačenými cestičkami pre autá. Motivujte dieťa, aby prechádzalo prstom po cestičkách. Cieľom je, aby dieťa obťahovalo danú čiaru, učilo sa pohybovať rukou a zápästím daným smerom
  - hrajte sa s dieťaťom hry, pri ktorých bude presúvať jedným ťahom predmety zľava doprava, zhora nadol, zdola nahor. Napr. uložte na stôl 2 kocky a motivujte dieťa, aby ich posúvalo určeným smerom. Tieto hry sú veľmi dôležité na nácvik posúvania ruky daným smerom - prípravné cvičenia na písanie
  - nakreslite na papier jeden obrázok vľavo, druhý vpravo a motivujte dieťa, aby ich spojilo čiarou

- nalepte si spolu s dieťaťom vlastný pracovný list ? umiestňujte obrázky hore, dolu, vľavo, vpravo a potom dieťa vedte k tomu, aby ich spájalo požadovaným smerom (zhora nadol, zdola nahor.....)
- motivujte dieťa k vyfarbovaniu obrázkov. Používajte nielen farbičky, ale ak kriedy, štetec.
- zamerať sa na činnosti rozvíjajúce jemnú motoriku – navliekanie, šitie hrubou ihlou, lepenie, strihanie, modelovanie,..